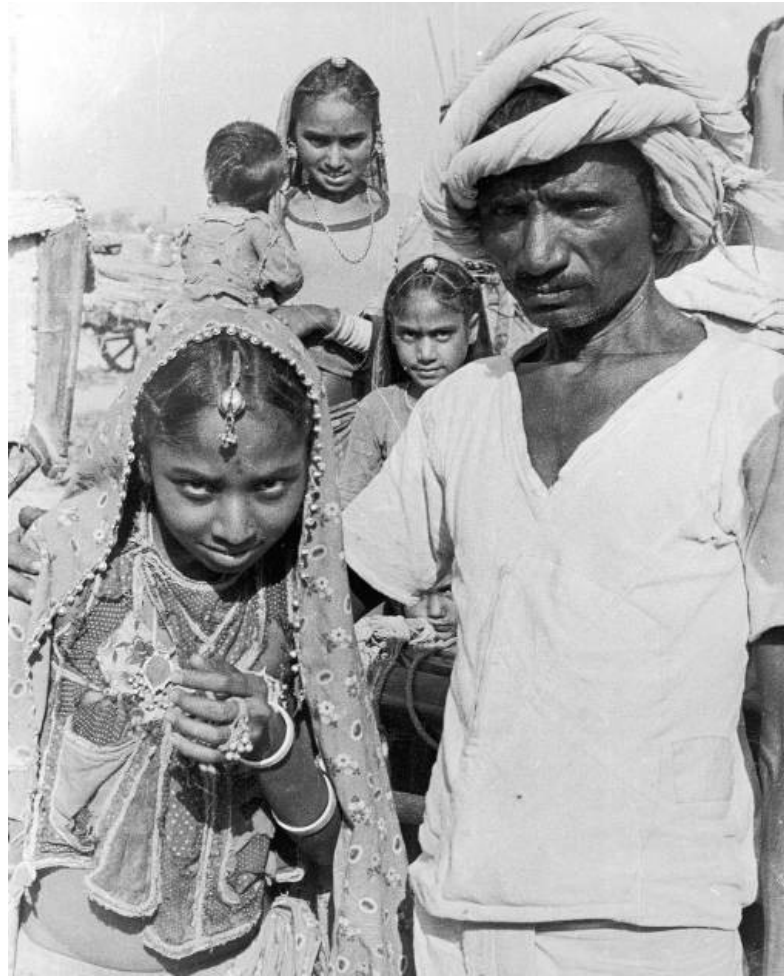

Pravlast Indie

- K raným romským dějinám neexistují archeologické ani písemné prameny
- Písemné prameny k romské historii jsou psané pohledem majoritní společnosti => nutná kritičnost
- Povědomí o pravlasti Romů bylo řadu století ovlivňováno neznalostí a spekulacemi

- Dnes je indický původ Romů vědecky doložený
 - Od 2. poloviny 18. století
 - Lingvistika → slovní zásoba
 - Etnologie → způsob obživy, rodina

- Protoromské skupiny – Dómové:
 - Etnicky nejednotní
 - Příbuzné kasty – hudebníci, tanečníci, kováři, loutkoherci, košíkáři
 - Označení z původního kastovního názvu domba

- ? Sociální pozice ve společnosti:
 - Původní nedrávidské obyvatelstvo
 - Vliv indoárijských kmenů
 - Kasty

- ? Důvod odchodu z indického území:
 - Ekonomický
 - Kastovní systém
 - Válečné útrapy

- ? Doba a způsob odchodu:

1. hypotéza (přelom tisíciletí)

- Odchod z Indie 3. – 10. století, několik exodů

1a Pobyt v Persii, 3 jazykové větve (arménská, evropská, syrská)

1b pobyt v Persii, 8. – 9. stol. 2 jazykové větve (ben, phen), 10. – 11. stol. větev phen se rozděluje (Lomové, Romové)

2. hypotéza (současnost)

- Odchod z Indie do 5. stol., společný exodus
- Pobyt v Persii 5. – 7. stol.

Perské období

- Legenda o Luriech:
 - 5. stol.
 - Bahram V.
 - Známá v 10. a 11. stol. (epos Šáh náme – Kniha králů)

Byzantské období

- Život svatého Jiří Athonského (1068):

Adsincani – skupina čarodějníků =>

Athingani, Acingani – heretická skupina

1. hypotéza – záměna skupin =>

příchod Romů na Byzantské území 10. – 11. století

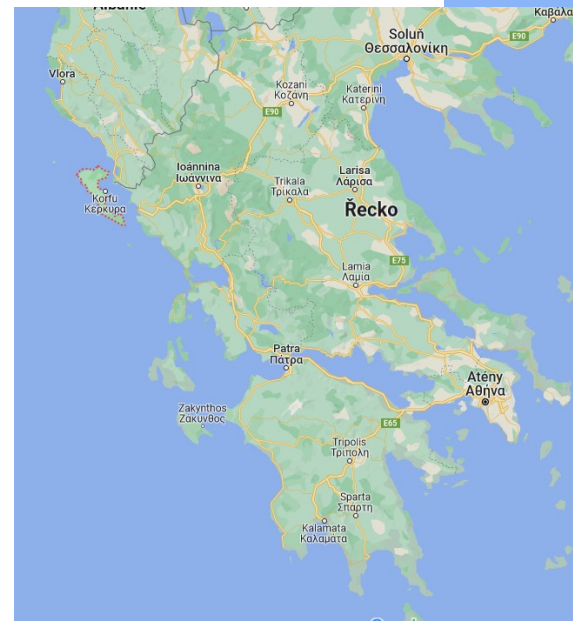
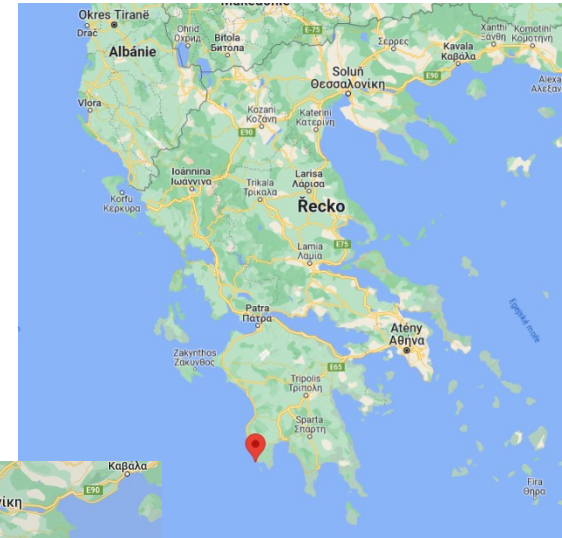
2. hypotéza – Athingani = Romové =>

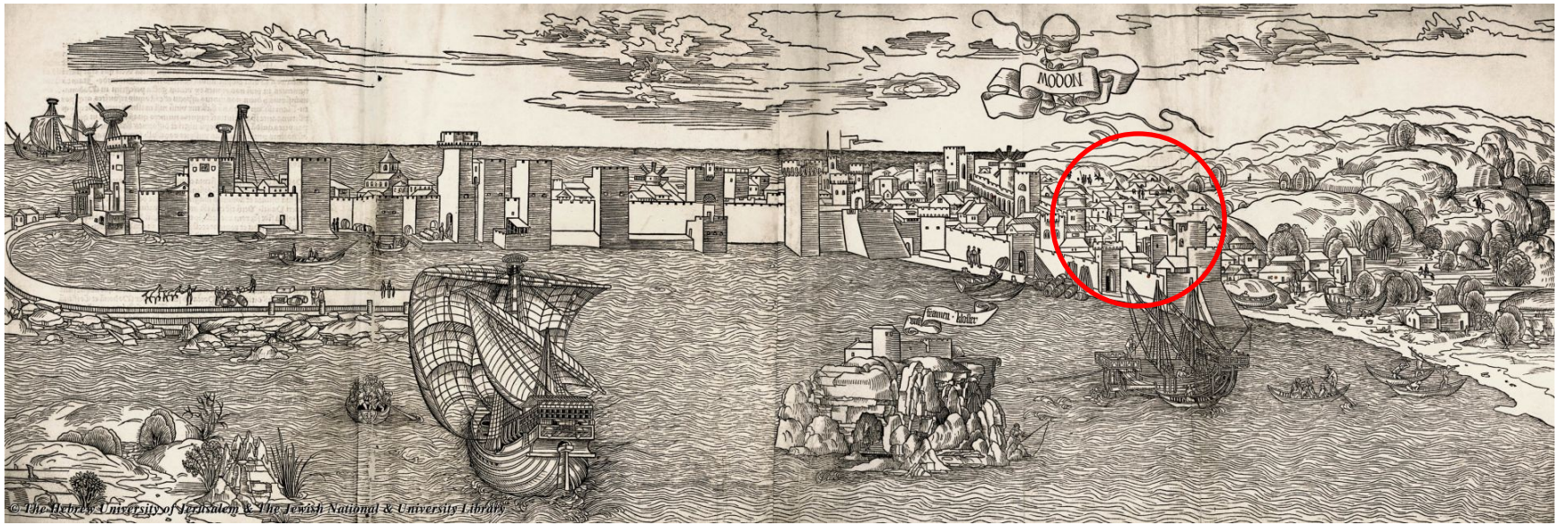
Příchod Romů na Byzantské území 8. – 9. století

- 12. – 14. století:
 - věštci, kouzelníci, krotitelé zvíře, akrobati

- Modon:
 - Poutní místo => legendy
 - Větší počet pramenů

- Korfu:
 - Feudum acinganorum

Příchod do Evropy

1.Hypotéza – dva proudy:

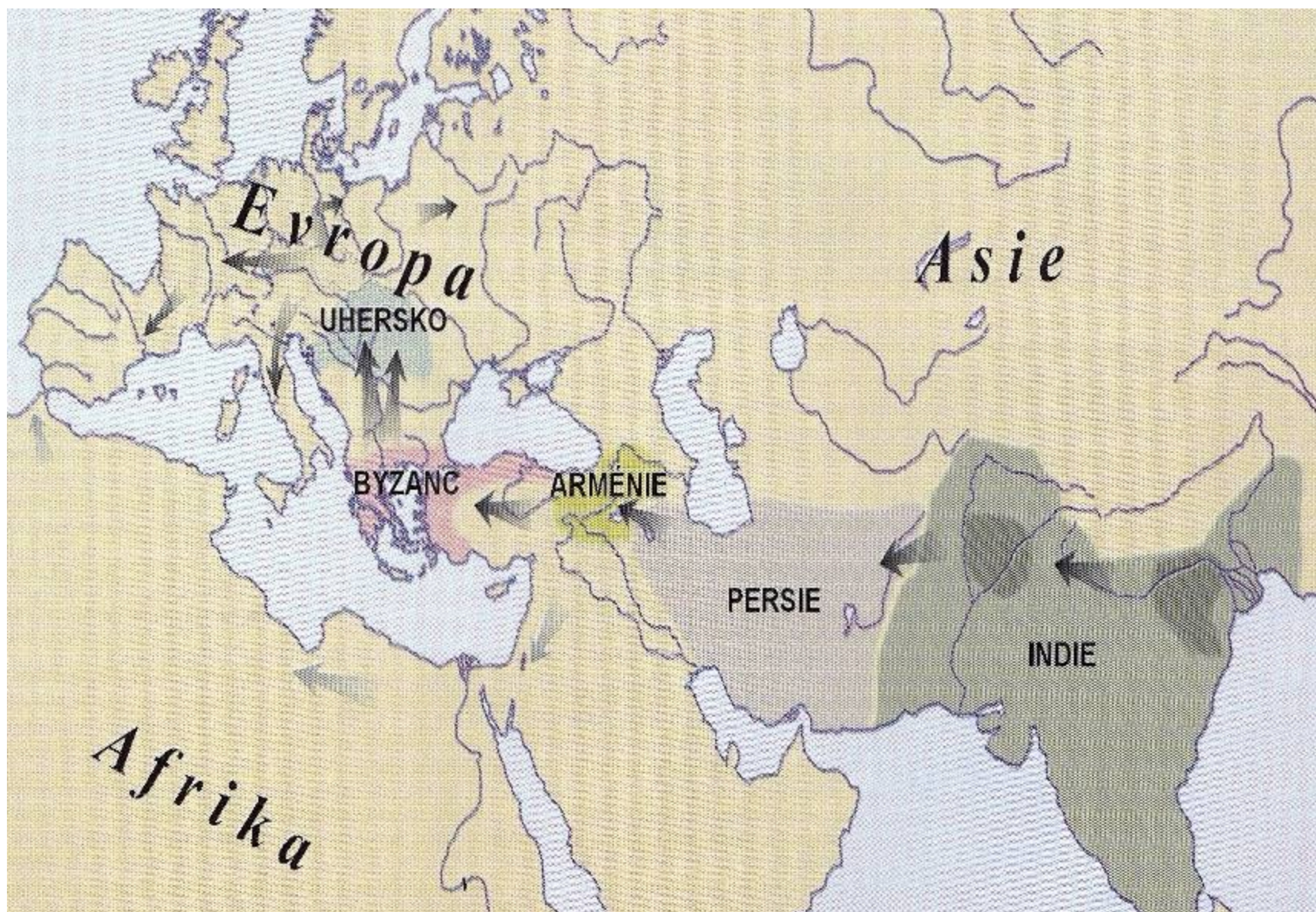
Balkán → střední a západní Evropa

Pobřeží Afriky (Egypt) → Španělsko

2.Hypotéza – jeden proud:

Balkán → střední a západní Evropa

Řecko → Egypt

13. – 14. století

Různé názvy: pohané (Heideni), Tataři,
Saracéni, Ismaelité, Egypt'ané

- Prameny:
 - Dalimilova kronika – 1242 Kartasové
 - Přemysl Otakar II. – 1260 Ismaelitě → G(C)ingari

- Společenské povědomí:
 - Vzhled, vlastnosti, způsob života

1399

Uziban zmy Ondryuzim pucholok

popravčí kniha
pánů z Rožmberka

Marek byzaze namuzemí gjeft prabul *Den gjeft byl*
 myly tusty anuofse pšam gjeft gmyel ten gjeft prabul ze gje luyezimij
 anuzim luyglaw tusty ostuozim napubnoff a gjeho pnyeloz / *Waglaw ka*
 gpmozl myly *daqaluz z gjez*
 mechluk napried puctu by zuby
 hanalyt etromy nabelon noltu
 Lyness pube etromi dypu luyfoly
 Uziban zmy Ondryuzim pucholok
 hubeucl z brumem magi materz kolymie vltory
 mremoz gpmozlyz hubeuclow
 Sindral kabalaty etromi etmukle nazomy abafy pofte
 z dymet nqemy kolian tefpny
 anelffny k pad
 gjez nqemy otass luyfoly
 Jan otass gmyto byl vltuzemte a luyezimie
 Waglaw kuzozata myly luyezimie
 Broqata luyfoly gjefto byl nahymozlozi
 Lewa bratr dnyru myly kabalaty z anuzimie
 Linda pnyem etnyem kadeluzza / yaltu byl vltuzimie nabzemij a pta
 aka ptebn gmyezoloz
 Petman glawaty glawozu panoffie
 haffet a buffet gjeho struzoz
 gnyanzantij luyfow maffozow pnyeloz
 Guch kuchmytr oobolow
 Gmy kalozim
 Jan gjezemyoz haffow
 Sindral gjefto byl vltuzimie Jana
 Guch Jan gjefto byl gmyem pucholozem koluzimie
 pucholok pnyeloz haffow
 luyet pnyeloz z pnyeloz
 myffta gjeho tobyuziff

- Balkán

- Návaznost na ekonomicko-hospodářský systém (řemesla, zábavní podniky)

=> znevolnění (romské otroctví)

1. polovina 15. století

- Tlak tureckých dobyvatel => postup Romů hlouběji do Evropy
- Velké skupiny:
 - Vůdčí osobnosti
 - Vstřícný přístup majority (almužny, glejty)
- X parazitismus

Litterae Sigismundi pro Zingaris, ann.

1423 *).

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris vniuersis Nobilibus, Militibus, Castellanis, Officialibus, Tributariis, ciuitatibus liberis, oppidis et eorum iudicibus in Regno et sub Dominio nostro constitutis et existentibus salutem cum dilectione. Fideles nostri adierunt in praesentiam personaliter *Ladislaus Waynoda* Ciganorum cum aliis ad ipsum spectantibus, nobis humilimas porrexerunt supplicationes, huc in Sepus in nostra praesentia supplicationum precum cum instantia, vt ipsis gratia nostra vberiori prouidere dignaremur. Vnde nos, illorum supplicatione illecti, eisdem hanc libertatem duximus concedendam. Quare quandocunque idem *Ladislaus Waynoda* et sua gens ad dicta nostra dominia, videlicet ciuitates vel oppida, peruenerint, ex tunc vestris fidelitatibus praesentibus firmiter committimus et mandamus, vt eosdem *Wadislaum Waynodam* et Ciganos sibi sub-

Chez P. Boussart, rue St Jacques à l'église.

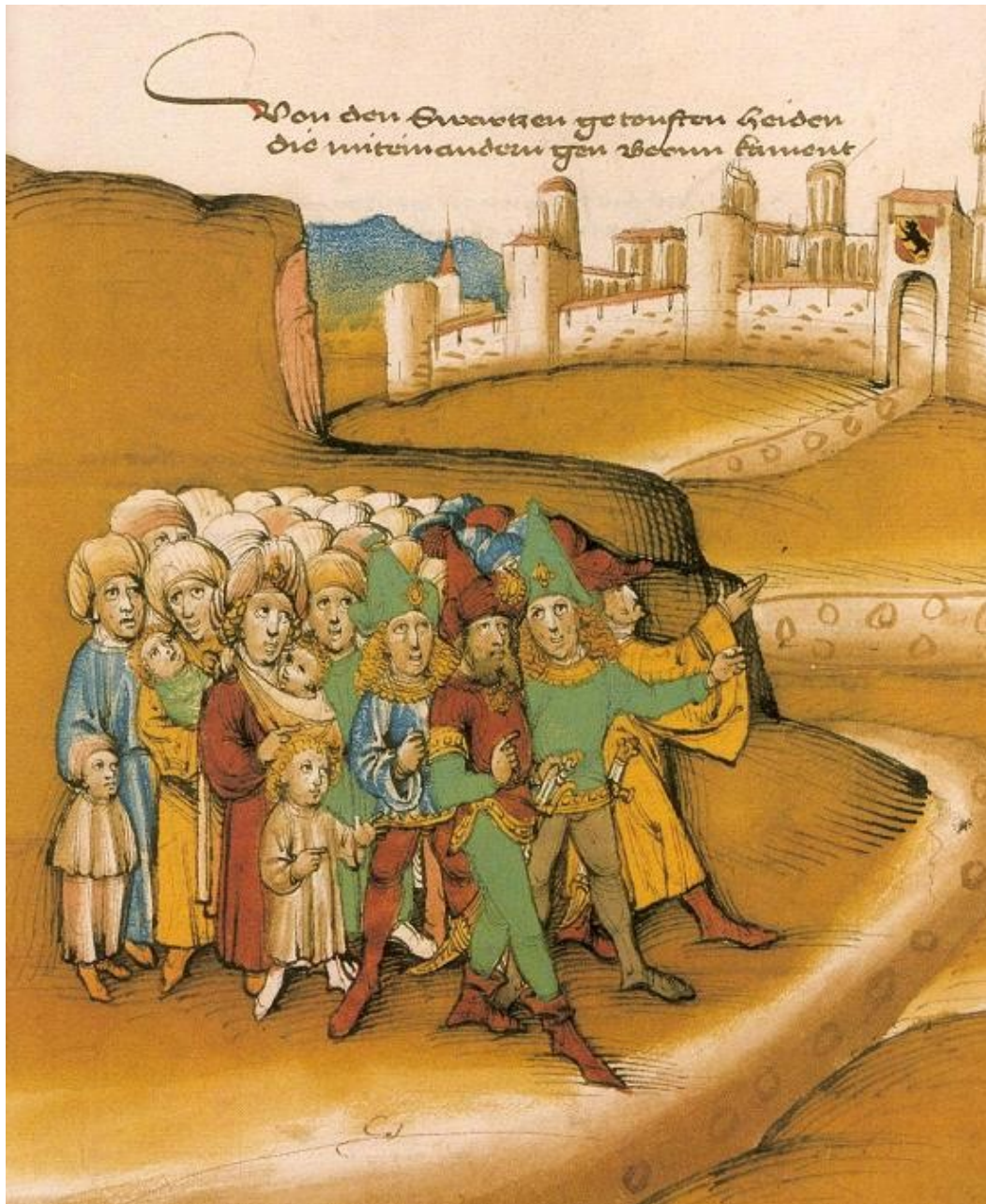
avec privilège du Roy.

La Bohémienne

*Elle dance bien la Gaillarde,
Les Menuets, les Passepiedz;*

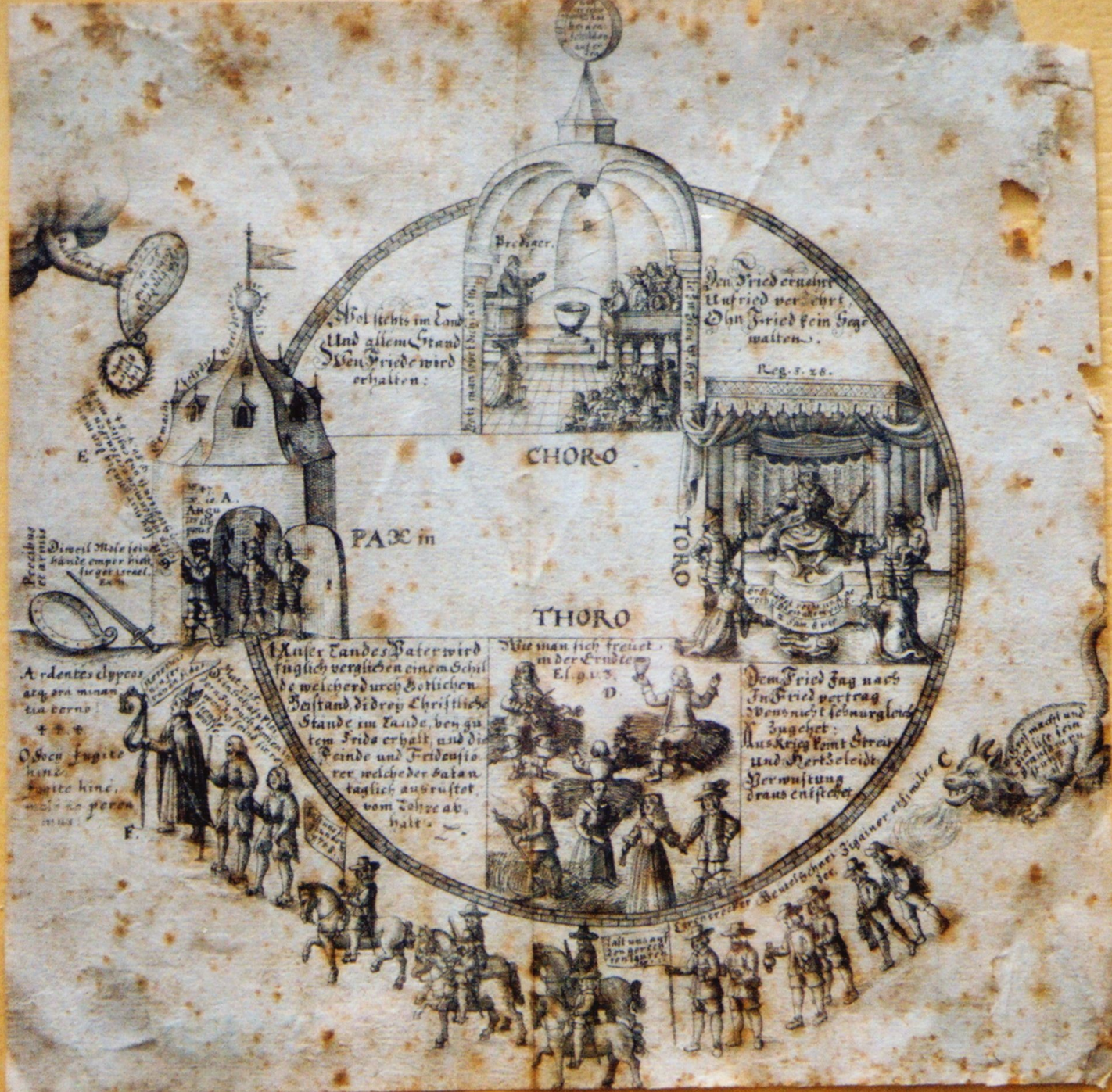
*Mais il faut toujours prendre garde
A ses mains, plus tost qu'à ses piedz.*

Von den Swarten getouften Heiden
die mit in andern gen Beem kament

2. polovina 15. století

- Chladnoucí vztah ze strany majority:
 - Cizí vzhled a jazyk
 - Romové nebyli poddaní
 - Parazitismus a tuláctví
 - Vztah k církvi
 - Způsob obživy
 - Turečtí zvědové, zemští škůdci

... auf ...

Precher.

Hol stets im Land
Und allem Stand
Den Friede wird
erhalten:

Den Friede ernahrt
Und Friede ver ehrt
Ohn Friede kein Hege
walten.

Reg. 5. 20.

CHORO

PAZ in

THORO

THORO

Prechere
et armis

Dem weil Mose sein
hände emper hielt
Iu got israel.

Ardentes clypeos
atq; ora manan
tia ferro

O socu fugite
hinc
hincite hinc
mali no peron

Auser Landes Vater wird
suglich verglichen einem Schil
de welcher durch Gottlichen
Bestand di drey Christliche
Stande im Lande bey gu
tem Fride erhalt und die
Feinde und Friedensto
rer welcher der Satan
taglich austrifft
vom Lohre ab
halt.

Wie man sich treuet
in der Erndte
El. 9. 13.

Dem Friede Jag nach
In Friede vertrag
Wenn nicht hebnurgleich
Zugchet
Aus Krieg komt Streit
und Hertzeleid
Her mustung
draus enisthet

... macht und
... liffen
... zu
... zu

... soll man
... durch
... zu

... Benschener
... Zigaretten
... zu

- Z Evropa – sílení represí:
 - Vyhánění, odmítání vpuštění, neakceptování glejtů
 - 1427 exkomunikace
 - 1497 sněm římské říše
 - 1499 pragmatická sankce Španělsko
 - Poč. 16. stol. Francie, Švýcarsko
- České země:
 - Malé množství pramenů

- V Evropa – umírněný postup:
 - hudebníci, kováři
 - 1489 královna Beatrice
 - postupné samovolné usazování

- Evropa pod tureckou nadvládou:
 - přechod na muslimskou víru

Přelom 15. a 16. století

- Pobaltí → Skandinávie
- Portugalsko → Britské ostrovy (→ J Amerika)
- Rychlejší průběh vztahu majority k Romům:
 - Represe ve 30. letech 16. stol.

16. století

- Mandáty:
 - vyhánějící cirkány ze zemí (Morava 1538, Čechy 1545)
 - Fyzická likvidace (1556)
 - Nejednotný postup, dodržování závislé na politické situaci (války)

Literatura

- **Daniel, Bartoloměj:** Dějiny Romů. Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, v Českých zemích a na Slovensku. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého 1994.
- **Gilsenbach, Reimar:** Weltchronic der Zigeuner. Teil 1: Von den Anfängen bis 1599. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, 1994.
- **Horváthová, Jana:** Kapitoly z dějin Romů. Praha: Člověk v tísni, společnost při ČT, o. p. s., 2002.

- **Nečas, Ctibor:** Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995.
- **Nečas, Ctibor:** Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1997.

- **Beníšek, Michael:** Ke kořenům slova ROM. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 9–27.
- **Beníšek, Michael:** Varáhámihíra a nejstarší zmínka o dómbech. Romano džaniben, 2007, č. jevend, s. 12–23.
- **Davidová, Eva:** Z indického zápisníku: Gade Loharové – příbuzní Romů? Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 63–66.
- **Hancock, Ian:** K upřesnění doby odchodu mluvčích protoromštiny z Indie. Romano džaniben 8, 2001, č. 3–4, s. 6–12.

- **Horváthová, Emília:** Cigáni pred príchodom do Európy. Slovenský národopis 9, 1961, č. 1, s. 3–24.
- **Romové v Byzanci.** Praha: Indologický ústav FF UK, 1998.
- **Speck, Paul:** Domnělá hereze athinganů. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 27–43.
- **Wagner, Peter:** Legendy o původu Romů: Sonda zaměřená na jejich motivy. Romano džaniben, 2007, č. ňilaj, s. 120–150.

- **Hanzal, Jiří:** Cikáni na Moravě v 15. až 18. století. Dějiny etnika na okraji společnosti. Praha: Lidové noviny, 2004.
- **Nečas, Ctibor:** Artikuly o Romech v moravských sněmovních památkách poslední čtvrtiny 17. století. Bulletin Muzea romské kultury 11–12, 2002–2003, s. 91–92.
- **Wagner, Peter:** Gronemeyerovy přetisky raných německých pramenů o Romech. Romano džaniben, 2006, č. jevend, s. 29–58.